

prihajajo apostoli. Notranja borba duš pa se vrši na prostoru sredi med tema dvema skrajnostima; tu premetavajo notranji viharji Judeža, ki ga igra naravnost genijalno Jaracz, od ene strani na drugo, dokler ne podleže svojim strastem in svoji prekleti usodi, tu se vrši morda najsijajnejši, četudi skoraj nemi prizor vse drame: borba s pogledi med Magdaleno in apostolom Janezom. Vloga Magdalene, kakor jo je razumela in odigrala Buczyńska (hči ruske pisateljice Teffi), je naravnost mojstrska kreacija in je s svojim poudarjanjem satanske razkošnosti greha in poznejše čiste miline brezdvomno daleč prekosila prvotne predstave pesnika samega.

Pri takšni igri in takšnem globokem umevanju se igra zares pretvarja v pretresujoč misterij; ta vtis pa še bolj povečava orglanje, ki tvori nekakšno uverturo k vsakemu posameznemu dejanju in ki zazveni pri najbolj svečanih prizorih. —

Eno je gotovo: poizkusi «Redute» vodijo brezdvomno k realizaciji ideologije Wyspiańskiego o gledališču. Gledališče preneha biti zabava in se izpreminja v najvišji kult umetnosti ter se spet bliža principu, iz katerega je nekoč vzniklo — h kultu samemu.

Varšava ima še celo vrsto drugih, in sicer dobrih gledališč. Saj je dovolj, če omenim, da je z novo sezono prevzel literarno vodstvo «Komedije» znameniti pisatelj komedij Perzyński, a literarno vodstvo obeh Szyfmanovih gledališč prvovrstni kritik, pisatelj in neprimerni prevajalec francoskega slovstva Boy-Żeleński. Toda «Reduta» je vendarle najzanimivejša. V njenem delu je videti pri vsakem koraku čisto, nesebično navdušenje, ogromen pietizem do umetnosti, trdno, odločno voljo in vztrajnost. To pa so stvari, ki so predpogoj za vsako resno ustvarjanje — tudi na umetnostnem polju. Morda izide ravno iz «Redute» nova renesansa poljskega gledališča. Morda poseže njen vpliv tudi preko poljskih meja; ko bi le segel s svojo resnobo in spoštovanjem umetnosti tudi do nas!

Varšava, začetkom septembra 1922.

Fran Onič:

Jekleno znamenje.

Moja pesem je pesem zavitih rogov,
ki jo pojem med Sinajem in Horebom! —
Kaj mi mar, če me kolje žareči bič bivola na stepah?!
sem si govoril, stoječ v linah svojih opazovanj in snovanj.

Že pa je prišel k meni klic, kakor klic maščevanja in borbe,
in šlo je čez celo zemljo kakor udari kopit:
vzpenjali so se vranci zapada in belci iztoka
in se borili med seboj; pod njimi je ležal na zemlji
umirajoči otrok človeškega rodu s svetlimi očmi in obrazom proti
nebu.
Vzkriknil sem iz najglobljih globin svoje duše,
da je zaječalo v njenih tolmunih; in z obrazom na zemlji
sem objel umirajočega otroka človeškega rodu. —

«Saj sem poljubil le tebe,
ko sem poljubil to tiho in glasno zemljo,
da vzamem prekletstvo iz tvojih oči za pozdrav! —
Glej, vidim v njem tvojega pogleda plamen,
poslan skozi rodove vsega človeštva,
ki te je objel s svojim silnim jezikom,
zato da mu daš življenje in ljubezen.
Z njim pojdem, s pozdravom tvojih daljav,
vriskajoč na cesto kraljic in narodov!»

Dvignil sem se in zagledal sem obraz,
ki je šel mimo mene ves jasen in čist in otroški
in spoznal sem se v njem — v obrazu jeklenem, neizprossem,
ki je brez imena in z imenom. — —

Čez celo zemljo in nebo pa so vihrale zmagujoče grive belcev,
mogočna kopita so se ovijala ognjenih kač, segajočih v šumeče
daljave,
in čul sem klic neba: šel je v bobnenju
zemlje pod mojimi nogami
skozi zemljo.

Miran Jarc:

Poletje.

⟨Konec.⟩

II.

ko se je slikar prebudil, je bil zunaj že svetel dan. Po kostanjevih vejah tik okna so se zibali ptički, metajoč dragulje svojih ščebetov v prozorno solnčno morje. Vmes je vršela govorica mimo hiše hitečih ljudi. Dan, solnce, ptički, ljudje — Mihajlu se je vse to zdelo novo, sveže, polno volje do napora, dela in življenja. Čutil se je prerojenega in ozdravljenega, kakor da se je skopal v vodi pozabljenja, ki je odplavila vso barvo, s katero so ga oblepila vsa prejšnja leta.